Lieta Nr.C32260815,

Lietvedības Nr. C-2608/9

Spriedums
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2015.gada 27.augustā

Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese S. Strakše
ar tiesas sēdes sekretāri Z.Meņģeli, tulci D.Enģeli,
piedaloties prasītājai /pers. A/ un atbildētājam /pers. B/,
atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu /pers. A/ prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.
Tiesa

konstatēja:

2015.gada 12.maijā prasītāja /pers. A/ cēlusi Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesā prasību pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu, norādot, ka prasītāja ir atbildētāja meita. Ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2007.gada 28.augusta spriedumu no atbildētājas prasītājas mātes /pers. C/ labā tika piedzīti uzturlīdzekļi meitas /pers. A/ uzturam. Tā kā atbildētājs labprātīgi uzturlīdzekļus nemaksāja un piedziņa no viņa nebija iespējama, uzturlīdzekļi tika izmaksāti no Uzturlīdzekļu garantijas fonda līdzekļiem.

Ar Uzturlīdzekļu garantijas fonda administrācijas 2015.gada 27.aprīļa lēmumu Nr.1-8/20230-2678 uzturlīdzekļu izmaksa tikusi pārtraukta sakarā ar /pers. A/ pilngadības sasniegšanu.

Norāda, ka šobrīd prasītāja mācās profesionālajā vidusskolā „/Nosaukums A/" dienas nodaļā un nav spējīga pati sevi uzturēt. Prasītājas māte šobrīd nestrādā, sastāv bezdarbnieku uzskaitē. Prasītāju uztur mātes vīrs, taču tas nav viņa, bet gan atbildētāja pienākums.

Norāda, ka prasītājas uzturam ik mēnesi tiek tērēti EUR 605, tai skaitā: EUR 100 – skolas izdevumiem un pusdienām, EUR 80 – pārtikai, EUR 150 – apģērba un apavu iegādei, EUR 40 – kultūras un izklaides pasākumu apmeklējumiem, EUR 35 – higiēnas precēm, EUR 10 – medikamentu un vitamīnu iegādei, EUR 100 – neparedzētiem izdevumiem, EUR 15 – telekomunikāciju pakalpojumu apmaksai, EUR 35 – komunālo pakalpojumu apmaksai, EUR 40 – sporta nodarbību apmeklējumiem. Prasītāja uzskata, ka atbildētājam ir pienākums maksāt uzturlīdzekļus viņas uzturam EUR 350 apmērā mēnesī.

Pamatojoties uz Civillikuma 179.pantu, prasītāja lūdz tiesu piedzīt no atbildētāja uzturlīdzekļus 350 apmērā mēnesī, kā arī piedzīt tiesāšanās izdevumus.

Tiesas sēdē prasītāja /pers. A/ prasību uzturēja uz prasības pieteikumā norādītajiem motīviem un pamatiem. Paskaidroja, ka nevar iesniegt pierādījumus norādīto uzturēšanas izdevumu apmēram. Neapstrīd, ka atbildētājs nav spējīgs maksāt uzturlīdzekļus tādā apmērā, kā norādījusi prasītāja.

Tiesas sēdē atbildētājs /pers. B/ prasību neatzina un paskaidroja, ka viņam nav ienākumu, lai maksātu uzturlīdzekļus prasītājas norādītajā apmērā, jo ir invalīds.

Noklausoties lietas dalībnieku paskaidrojumus un izvērtējot lietas materiālos esošos pierādījumus, tiesa uzskata, ka prasība ir pamatota un apmierināma daļēji.

Saskaņā ar Civillikuma 179. panta pirmo un otro daļu vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Strīdus par uzturlīdzekļiem bērnam izšķir tiesa. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.

Atbilstoši Civillikuma 179. panta noteikumiem likums vecāku pienākumu apgādāt bērnu neierobežo ar bērna pilngadību, bet ar laiku, kad viņš var sevi pats apgādāt. Saskaņā ar likuma „Par valsts pensijām" 19.panta ceturto daļu par darba nespējīgiem ģimenes locekļiem uzskatāmas arī šā panta otrajā un trešajā daļā norādītās personas, kuras nav sasniegušas 24 gadu vecumu, ja tās laikā, kad iestājusies apgādnieka nāve, vai vēlāk mācās vai studē vispārējās, profesionālās izglītības iestādēs, koledžās vai augstskolās pilna laika klātienē, izņemot laiku, kad persona ir pārtraukusi studijas.

Tiesa uzskata, ka, kaut arī iepriekš minētā norma nav tiešā veidā piemērojama, jo regulē citas tiesiskās attiecības, proti: tiesības uz apgādnieka zaudējuma pensijas saņemšanas, pēc analoģijas ir piemērojama šajā normā ietvertā darba nespējīgas personas definīcija.

No lietas materiālos esošās dzimšanas apliecības kopijas redzams, ka 1997.gada 27.aprīlī dzimusi prasītāja /pers. A/, viņas tēvs ir atbildētājs /pers. B/ un māte – /pers. C/.

No lietas materiāliem redzams, ka uzturlīdzekļi, kas piedzīti no /pers. B/ par labu /pers. C/ meitas /pers. A/ uzturam, tikuši izmaksāti no Uzturlīdzekļu garantiju fonda līdzekļiem. Ar Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācijas 2015.gada 27.aprīļa lēmumu Nr.1-8/20230-2678 uzturlīdzekļu izmaksa tikusi izbeigta sakarā ar to, ka /pers. A/ sasniegusi pilngadību.

Lietā nav strīda par to, ka pēc pilngadības sasniegšanas atbildētājs līdzekļus meitas /pers. A/ uzturam nav sniedzis.

No profesionālās vidusskolas „/Nosaukums A/" 2015.gada 29.aprīļa izziņas redzams, ka /pers. A/ mācās profesionālās vidusskolas pilna laika dienas nodaļas 2.kursā un iegūst vidējo profesionālo izglītību. No profesionālās vidusskolas „/Nosaukums A/" 2015.gada 19.augusta izziņas redzams, ka /pers. A/ 2015./2016. mācību gadā turpinās mācības profesionālās vidusskolas pilna laika dienas nodaļas 3.kursā; /pers. A/ stipendiju no valsts budžeta līdzekļiem nesaņem.

Tiesai nav pamata apšaubīt prasītājas paskaidrojumus, ka, turpinot mācības profesionālās vidusskolas pilna laika dienas nodaļā, viņa nestrādā un pati nekādus ienākumus negūst. Minētos apstākļus atbildētājs nav apstrīdējis.

Tādējādi tiesa atzīst, ka uz šo brīdi prasītāja, turpinot mācības profesionālās vidusskolas pilna laika dienas nodaļā un nekur nestrādājot, pati sevi nevar apgādāt. Pie šādiem apstākļiem tiesa uzskata, ka atbildētājam ir pienākums dot līdzekļus meitas uzturam laikā, kamēr viņa turpina mācības profesionālajā vidusskolā „/Nosaukums A/" un pati nespēj sevi apgādāt, jo Civillikuma 179. pantā noteiktais bērna uzturēšanas pienākums izbeidzas nevis ar pilngadības sasniegšanu, bet gan ar brīdi, kad bērns spēj pats sevi apgādāt.

Saskaņā ar Civillikuma 179. panta piekto daļu minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto minimālo mēnešalgu un bērna vecumu.

2013. gada 15. janvāra Ministru kabineta noteikumu Nr. 37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" 2. punktā noteikts, ka katra vecāka pienākums ir katru mēnesi nodrošināt saviem bērniem minimālos uzturlīdzekļus šādā apmērā: katram bērnam no viņa piedzimšanas līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai – 25 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas; katram bērnam no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai – 30 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas. Identisks minimālo uzturlīdzekļu apmērs bija noteikts arī Ministru kabineta 2003.gada 1.jūlija noteikumos Nr.348 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam", kas bija spēkā līdz 2012. gada 31. decembrim.

Minētā likuma norma regulē uzturlīdzekļu apmēru bērnam līdz 18 gadu sasniegšanai, taču tiesa uzskata, ka, piemērojot analoģiju, šī norma ir attiecināma arī uz šī strīda izšķiršanu, jo pēc būtības tā nosaka kritēriju minimālajai katra vecāka dalībai bērna materiālajā uzturēšanā un vienlaicīgi – arī minimālo uzturam nepieciešamo līdzekļu apmēru.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2013.gada 27.augusta noteikumiem Nr.665 „Noteikumi par minimālo mēneša darba algu un minimālo stundas tarifa likmi", no 2015.gada 1.janvāra Latvijas Republikā minimālā mēneša darba alga noteikta 360 *euro* apmērā.

Tādējādi minimālo uzturlīdzekļu apmērs, kuru katram vecākam atbilstoši Ministru kabineta noteikumu „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" 2. punktu ir pienākums nodrošināt savam bērnam no 7 gadu vecuma, sastāda EUR 108 mēnesī.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 93.panta pirmo daļu katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

Ievērojot to, ka to, ka minimālo uzturlīdzekļu apmērs ir noteikts normatīvajā aktā, prasītāji prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu ir atbrīvoti no pienākuma pierādīt uztura izdevumu esamību minimālo uzturlīdzekļu apmērā. Savukārt prasījuma apmērs, kas pārsniedz valstī noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmēru, prasītājam ir jāpierāda Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā.

Prasītāja nav iesniegusi nekādus pierādījumus, kas apstiprinātu viņas norādīto ikmēneša uzturēšanas izdevumu apmēru – EUR 605 un to pamatotību.

Turklāt tiesa atzīst, ka atbildētājam, ievērojot viņa mantisko un veselības stāvokli, objektīvi nav iespējams nodrošināt līdzekļus pilngadīgās meitas uzturam vairāk kā valstī noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmērā, kuru samaksas pienākums pastāv uz likuma pamata, neatkarīgi no vecāka spējām un mantiskā stāvokļa.

No lietas materiāliem pievienotās Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas 2014.gada 10.marta lēmuma redzams, ka /pers. B/ ir noteikta 2.invaliditātes grupa uz laiku līdz 2015.gada 9.martam sakarā ar saslimšanu. Ar Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas 2015.gada 10.marta lēmumu /pers. B/ ir noteikta 2.invaliditātes grupa uz laiku līdz 2017.gada 25.februārim. Lēmumā konstatēts, ka /pers. B/ ir izteikti funkcionēšanas ierobežojumi, kas saistīti ar sekām pēc pārciesta cerebrāla infarkta, simptomātiska epilepsija ar biežām lēkmēm, kombinētas ģenēzes encelofātija, psihoorganisks sindroms, kognitīvi traucējumi. Tiesa atzīst, ka, ievērojot atbildētāja saslimšanas raksturu un smagumu, viņam objektīvi nav iespējams būt ekonomiski un sabiedriski aktīvam, iesaistīties darbā tirgū vai jebkādā citā veidā izmantot iepriekš iegūtās zināšanas, prasmes un izglītību nolūkā gūt ienākumus.

No Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras izsniegtās izziņas redzams, ka /pers. B/ ir piešķirta invaliditātes pensija, kuras apmērs laikā no 2014.gada 1.janvāra līdz 2017.gada 25.februārim noteikts EUR 92,10 ik mēnesi. Citas ziņas par atbildētāja mantisko stāvokli nav iegūtas.

Tiesa atzīst, ka atbildētājam neatkarīgi no viņa mantiskā stāvokļa un spējām ir pienākums nodrošināt meitas uzturam līdzekļus Ministru kabineta noteiktajā minimālajā apmērā.

Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka /pers. A/ prasība ir apmierināma daļēji, piedzenot no /pers. B/ par labu /pers. A/ uzturlīdzekļus EUR 108 apmērā ik mēnesi, sākot no 2015. gada 12.maija, līdz brīdim, kamēr /pers. A/ turpina mācības profesionālās vidusskolas „/Nosaukums A/" pilna laika dienas nodaļā un nespēj pati sevi apgādāt. Prasība daļā par uzturlīdzekļu EUR 242 piedziņu noraidāma.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai daļai. Tādējādi saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1. punkta a) apakšpunktu, 35.panta pirmās daļas 3. punktu un 42. panta pirmo daļu no atbildētāja par labu valstij piedzenama valsts nodeva EUR 194,40 apmērā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1]pantu atbildētājam nosakāms termiņš sprieduma daļā par tiesāšanās izdevumu piedziņu labprātīgai izpildei.

Ievērojot minēto un pamatojoties uz Civilprocesa likuma 93., 97., 189., 190.pantu,

tiesa

nosprieda:

Prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus EUR 108 (viens simts astoņu *euro*) apmērā ik mēnesi, sākot no 2015. gada 12.maija, līdz brīdim, kamēr /pers. A/ turpina mācības profesionālās vidusskolas „/Nosaukums A/" pilna laika dienas nodaļā un nespēj pati sevi apgādāt.

/pers. A/ prasību pret /pers. B/ daļā par uzturlīdzekļu EUR 242 piedziņu noraidīt.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu valstij valsts nodevu EUR 194,40 (viens simts deviņdesmit četrus *euro* četrdesmit centus).

Noteikt /pers.B/termiņu sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesāšanās izdevumu piedziņu 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā 20 dienu laikā Rīgas apgabaltiesā, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesā.

Tiesnese /personiskais paraksts/ S. Strakše